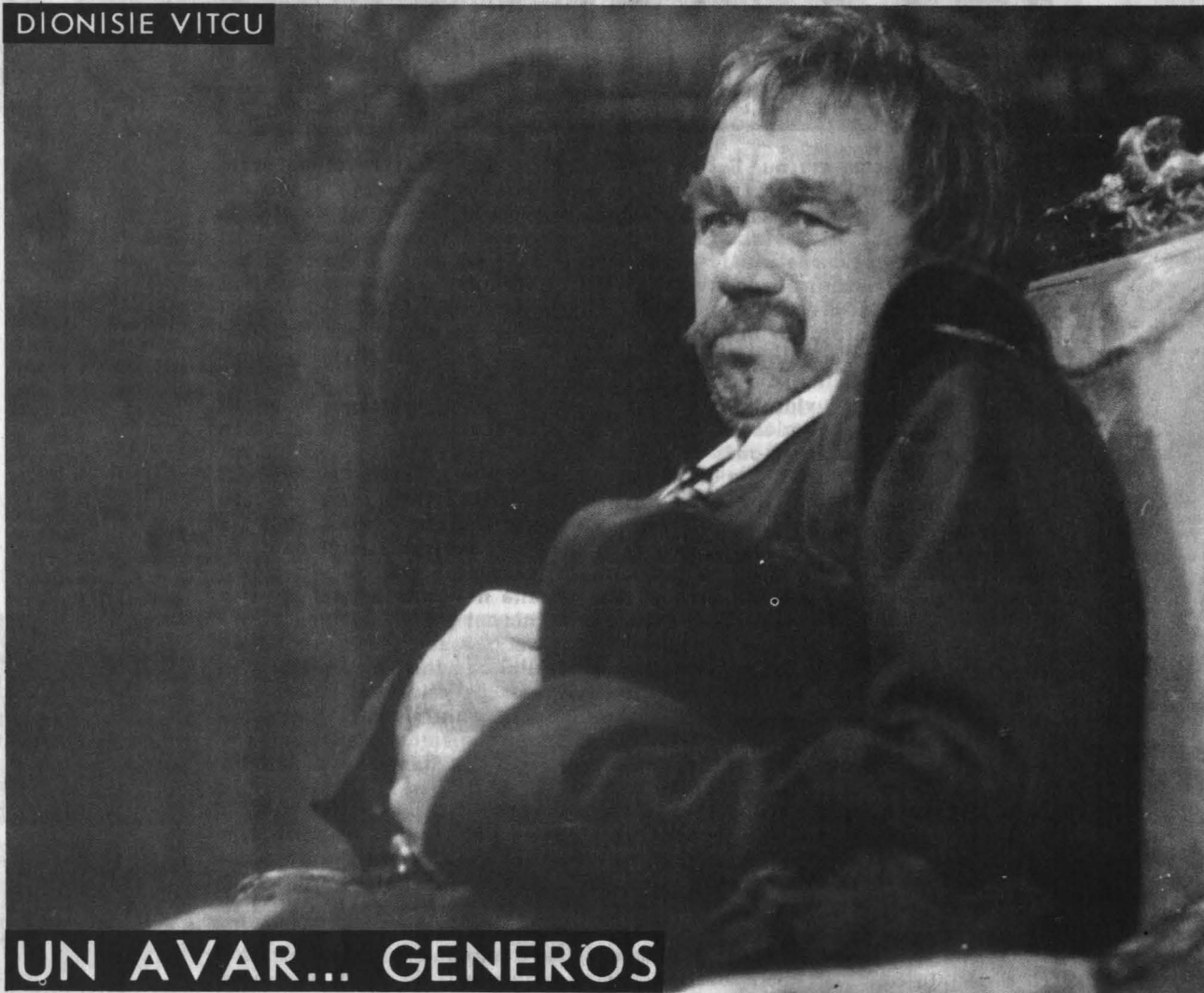

DIONISIE VITCU

UN AVAR... GENEROS

Nu i-am văzut, dintre interpreții lui juvin Harpagon, nici pe Ramadan, nici pe Birlic. Pot doar să-mi închipui ce accente va fi avut, între frapant și hazliu, jocul fiecăruia. Bîntuit de spaimele unei monomanii torturante, personajul are o tulbure undă de tragism (un tragism în răs-păr), care nu intră în virtualitățile oricărui comediant. La lași, acum, în montarea neconvențională a lui Dan Alexandrescu, spectacolul curge liniștit, cu unele ghidușii, cu unele picanterii — un Molière oarecum goldonizat — pînă la intrarea în scenă a lui Vitcu. Bărbos, răgușit, cu niște ochi rotunzi în care se răsfrîng fantasmalele patimii ce îl stăpînește. Bănuitor la culme, văzînd peste tot numai pun-gași și pezevenghi, încordat, la pîndă, cu mîinile crispate ca niște gheare gata să apuce. Afurisit și apelpisit.

O vietate ciudată, în necurmat zbucium. Zgripțuroiul e un ipochimen în preajma delirului obsesiv, un posedat atins de sminteală, o creatură anxioasă pînă la grotesc. Maniac păgu-bos, încrîncenat și certăreț, viața acestui fanatic picat în fan-dacsie e un blestem pe care nu-l răscumpără nici o comoară. Drogîndu-se cu toate drojdiile înăcrite ale arghirofiliei, hap-sînul, în nălucirile căruia (aurul poate da febre halu-cinatorii) lumea însăși ia probabil conturul unei pungi, se agită cînd căpiat pînă la țipătul absurd, cînd desperat pînă la spasmul bizar. E, în comicul acestei interpretări, o tentă de funambulesc.

Gesturile lui Dionisie Vitcu, sugerînd, cu inventivitate, un întreg limbaj al cărpănoșeniei, expresivitatea fizionomiei lui, pe care se întretaie ca și oximoronic răutatea și un soi de perfidă buimăceală, rostirea scămoșată, care parcă nu se îndură să sloboadă decît cuvinte storcoșite, piezișe, zgrun-țuroase, plăsmuiesc un harpagon într-o continuă tensiune a efectului tragicomic. Densitatea lui scenică vine din acest patos ilar care se descarcă uneori — risum teneatis! — în gemete și lacrimi. Avarul plîngînd — ce imagine crispantă! Te trece, fie și pentru o clipă, un fior.

Chiar dacă esențialmente malign, cămătarul este, în psihis-mul lui aberant, mai mult sau mai puțin caricatural, și un soi de victimă. A propriei, devorante, zgîrcenii, dar și a ingeniozi-tății parșive a celor din jur, iscusii în neistovite tertipuri și făjarnici cît să le meargă bine. Uricios de mai mare dragul, Vitcu-Harpagon nu vrea, cu dinadinsul, să provoace hohotul de rîs. Se rîde, e drept, la anumite replici spuse cu inimitabil umor, însă, dincolo de inevitabila tentă de pitoresc, actorul nu se lasă furat de ispita șarjei delectante, el incizînd profilul eroului său cu nervul unor intuiții de profunzime. Jocul con-centrat scapără în țilcuri subtile, cromatica nuanțelor punînd în spectru diformitatea morală.

Avarul își găsește în Dionisie Vitcu un interpret, într-adevăr, generos.

FLORIN FAIFER